

BRODSKI POMOĆNI SUSTAVI

Cjevovodi opće službe

Ostali dijelovi rashladnog uređaja

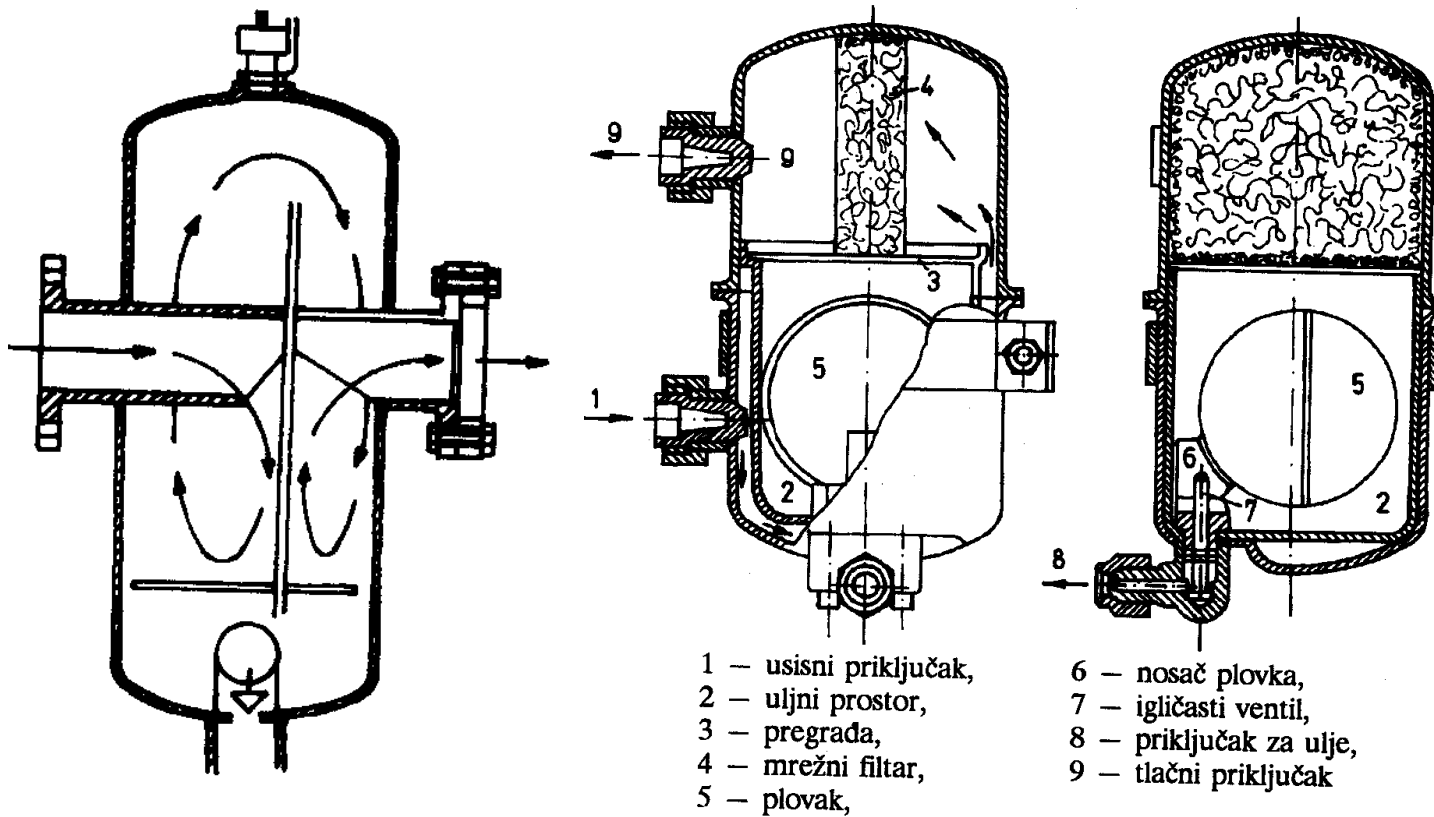
Dijelovi

- odvajač ulja
- spremnik rashladnog sredstva
- pothlađivač kondenzata
- filter/sušilac
- pokazno staklo
- ventili
- regulacijski i upravljački elementi

Odvajač ulja

- ulje - masa i dimenzije kapljice
- centrifugalna sila, mreža, skretanje
- povratni vod: ventil i pokazno staklo
- startanje hladnog kompresora?

Odvajač ulja

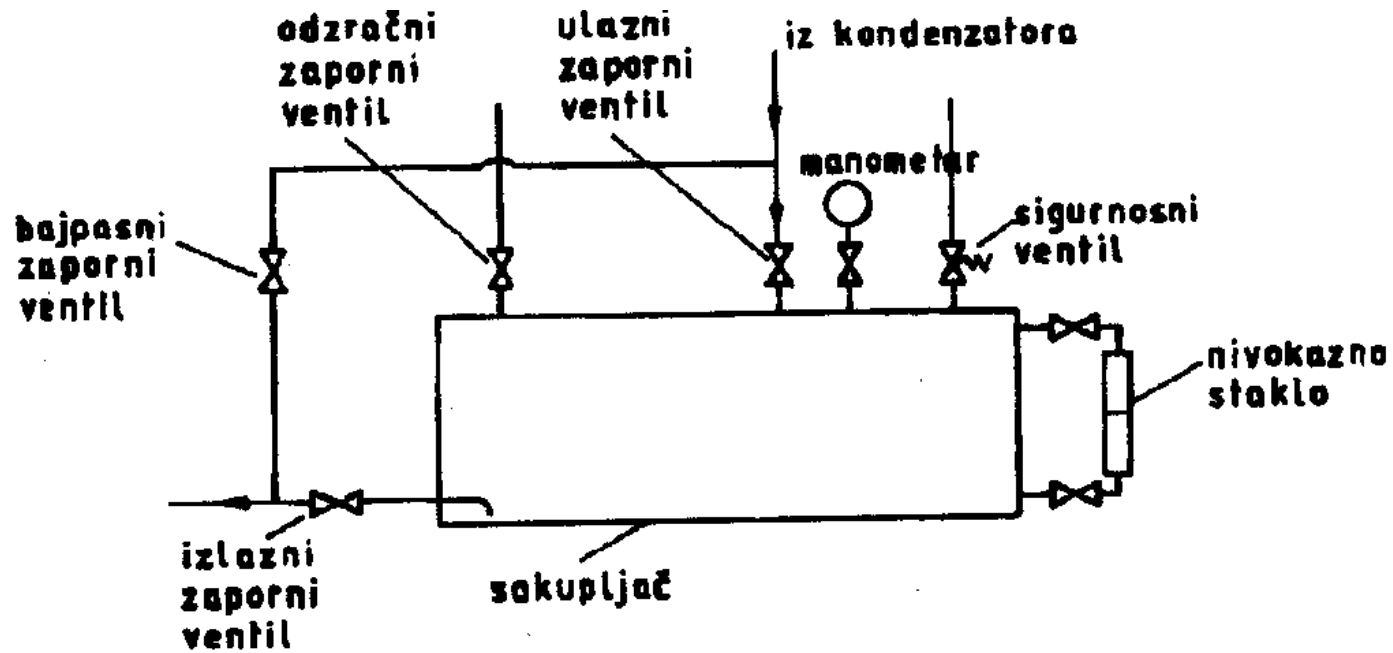
Spremnik

- iskustveno: uređaji s više od 3,6 kg
- ne smije biti pun više od 85%
- u radu do 1/6 volumena

Primjer: Isparivač i kondenzator rashladnog sistema sadrže ukupno 115 kg rashladnog sredstva. Potrebna veličina spremnika?

$$85\% - 1/6 = 68\%; 115 : 68\% = x : 100\%; x = 169 \text{ kg}$$

Spremnik

Pothlađivač kondenzata

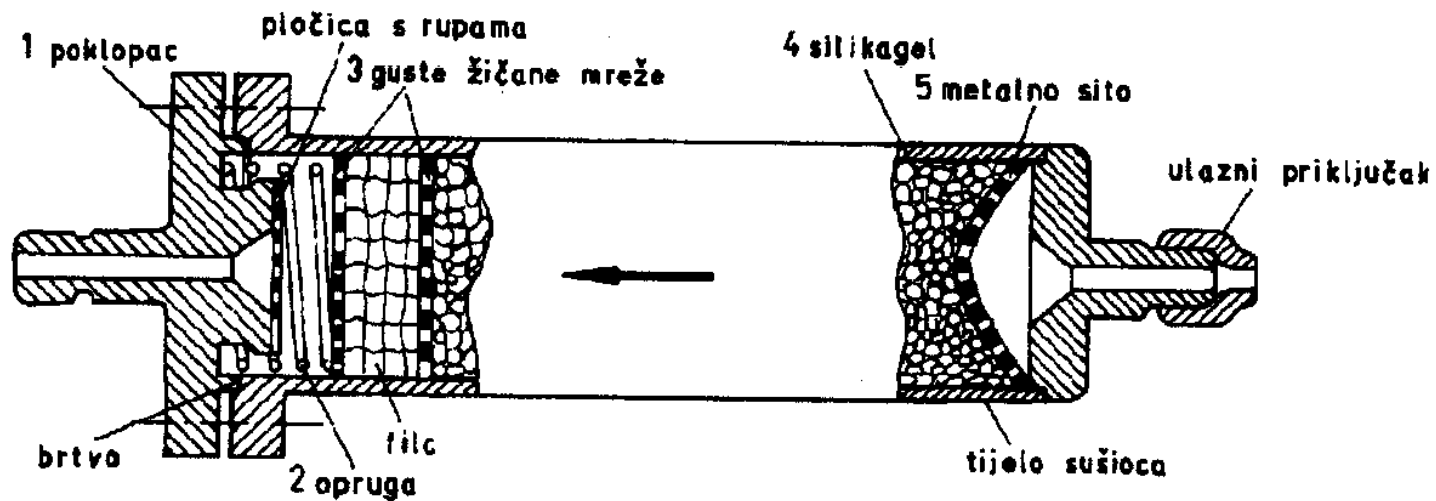
- protustrujni izmjenjivač topline
- **povećanje rashladnog učina**
- pregrijavanje pare
- konstrukcija: koncentrične cijevi, dvije zalotane cijevi...
- nedostatak: više temperature nakon kompresije

Filtar/sušilac

- hermetički i rastavljivi
- adsorpcijski i apsorpcijski
- karakteristike: uklanja vlagu, ne izaziva kemijsku reakciju (npr. kiseline), ne mrvi se
- najčešći: aktivirani Al, **silika gel**, Ca-sulfat

Filtar/sušilac

1 — poklopac,
2 — opruga,
3 — žičana mreža,

4 — silikagel,
5 — metalno sito

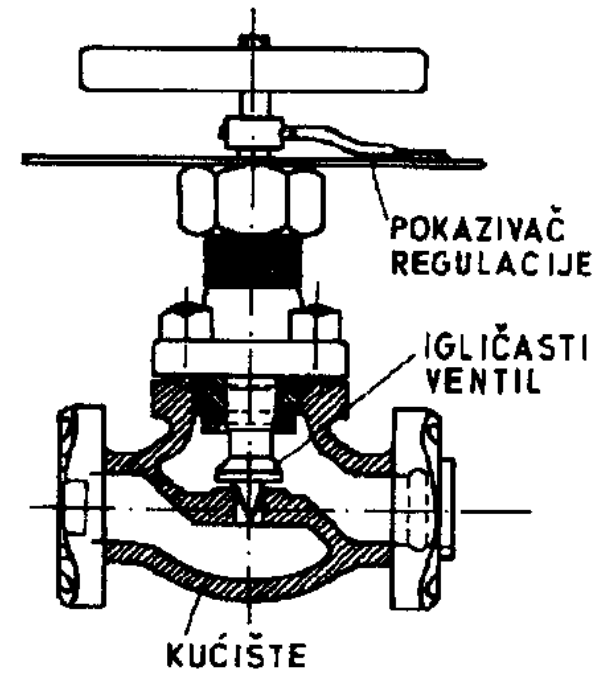
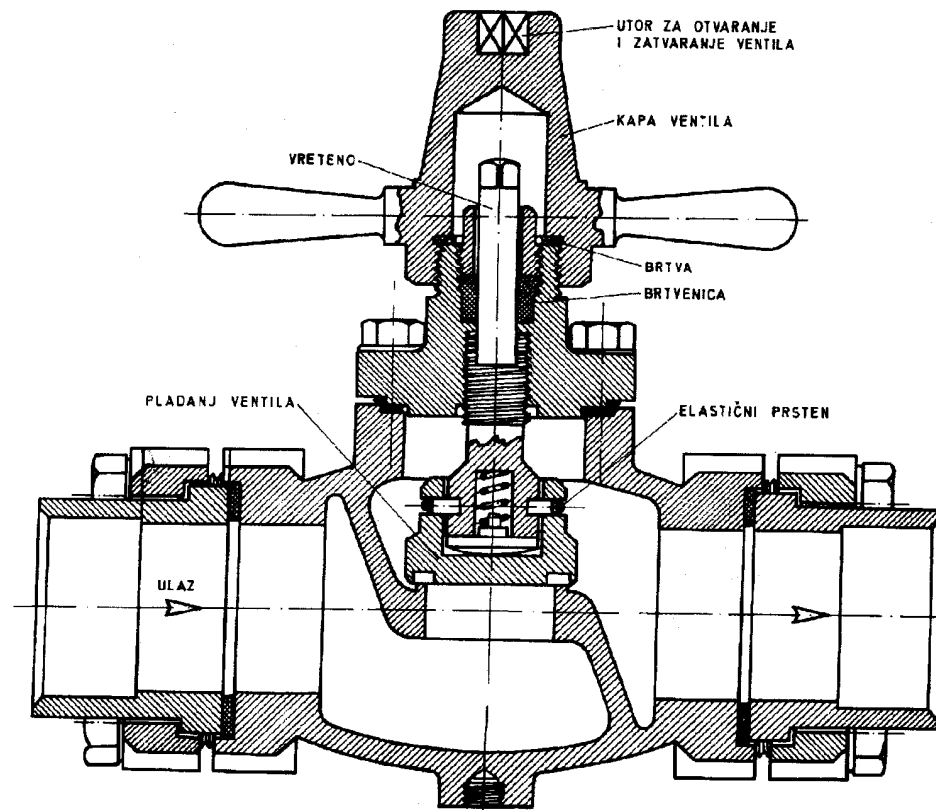
Pokazno staklo

- pokazuje manjak rashladnog sredstva
- porozni papir ili tekstil impregniran kobaltnom soli: žuta boja → prisustvo vlage

Ventili

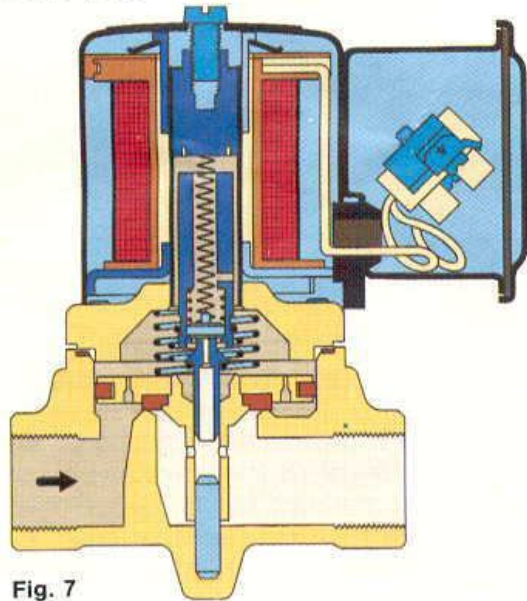
- zaporni (ručni, EM, s pladnjem, igličasti)
- nepovratni (opruga i klip ili kuglica, pločica i magnet)
- TEV, ventil konstantnog tlaka i dr.

Ventili

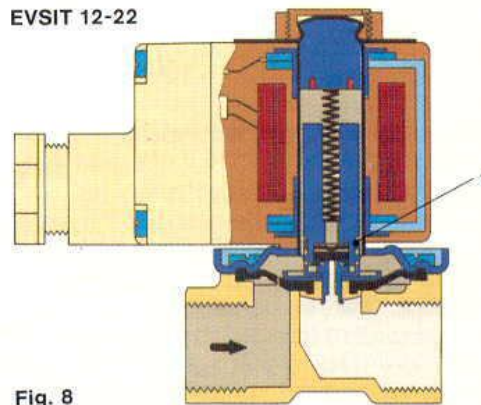

Ventili

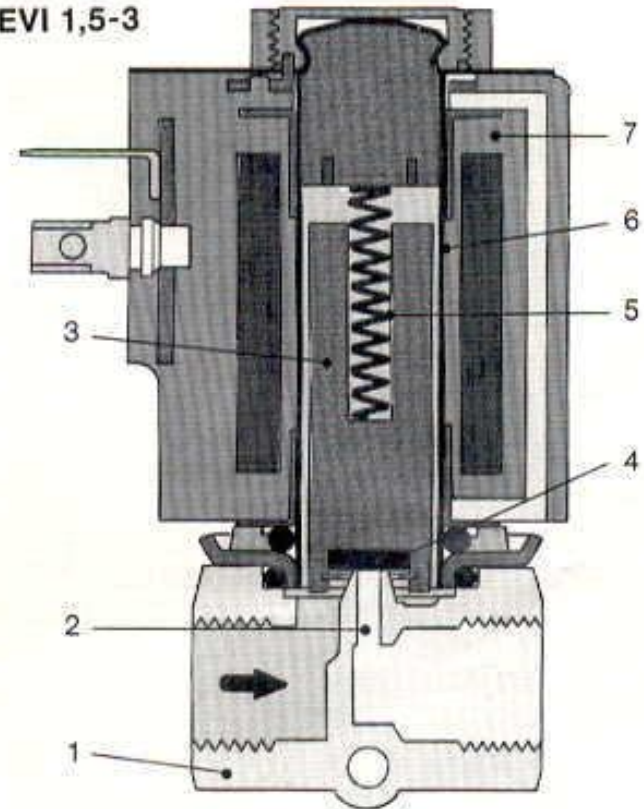
EVJHS 15-20

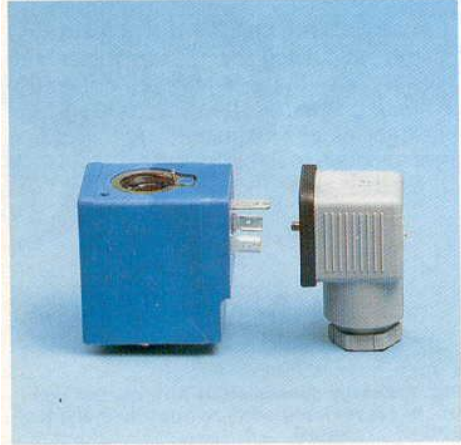
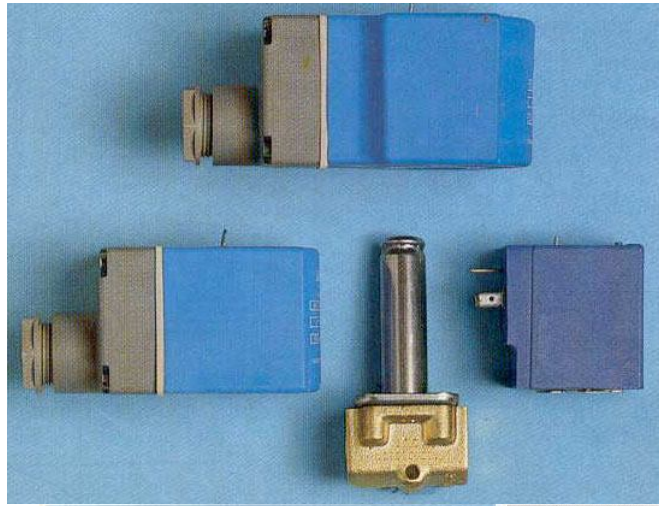
EVSIT 12-22

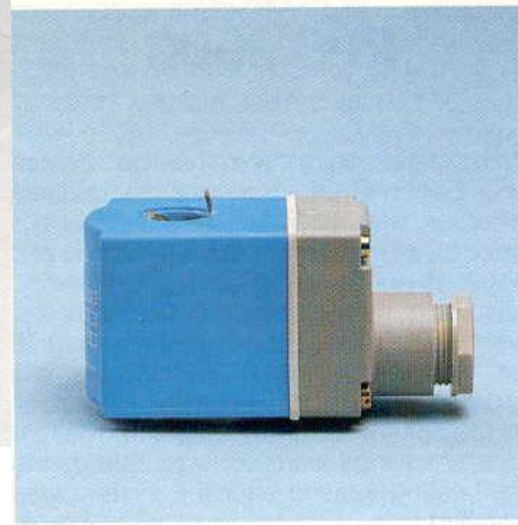
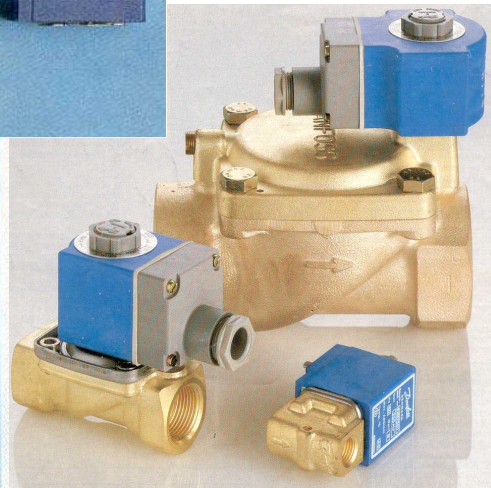
EVI 1,5-3

Ventili

042N-coil and terminal box.

018Z coil, 10 W a.c./18 W d.c.

EM ventili

Membrana: guma ili teflon

Ručno upravljanje u nuždi

Pilot ventil

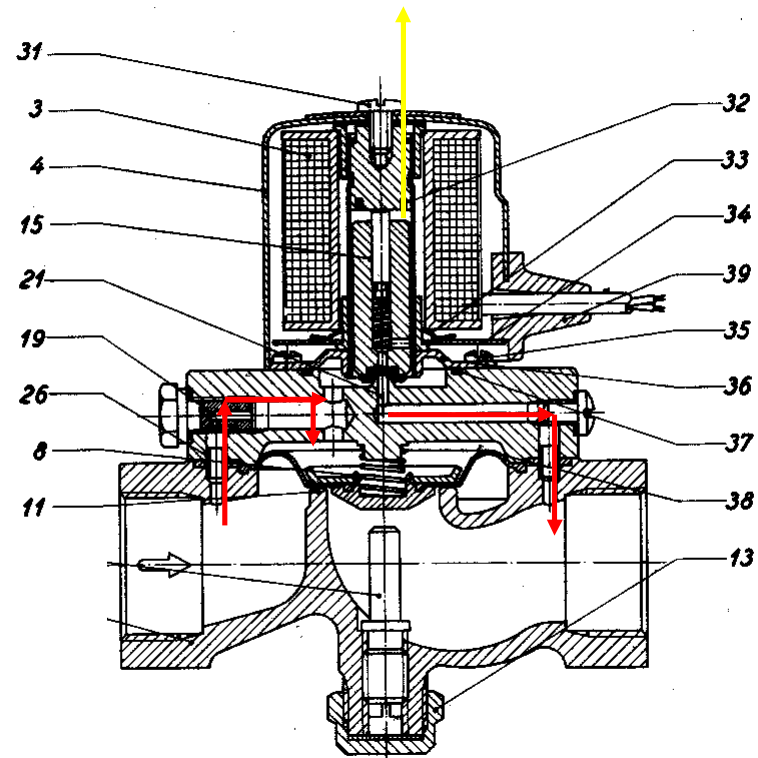
Površina membrane s gornje strane je veća, a kako je tlak isti kao na ulazu ventil je zatvoren

Zavojnica pod naponom privlači element 15 te se prostor s gornje strane membrane povezuje s tlakom na izlazu - otvaranje

$$p_{ulaz} A_{memb,dolje} = F_{otv}$$

$$p_{ulaz} A_{memb,gore} = F_{zativ}$$

$$A_{men} p_{ulaz} A_{memb,dolje} = F_{otv} > F_{zativ} = p_{izlaz} A_{memb,gore}$$

Ventili

- with electronically operated expansion valves

New from Danfoss

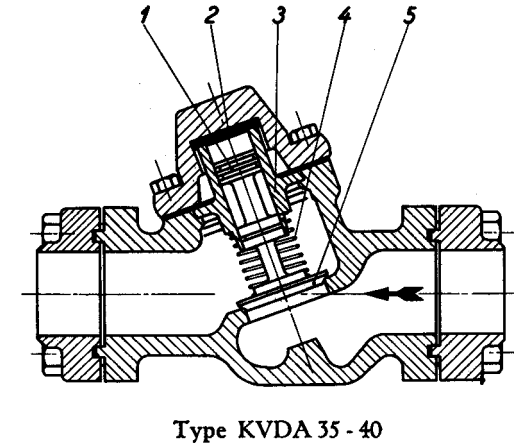

New electronic regulating system TO/PHTQ + EKS 65 for fast and precise regulation of liquid injection in finned evaporators and liquid coolers designed for direct expansion. centrally placed regulator with electrical connection to the expansion valve gives reliable and fast regulation from the machine room.
A combination of advanced PI regulator, robust and reliable expansion valves, and Pt 1000 ohm sensors makes the system ideal for refrigeration plant operating under widely varying operating conditions.

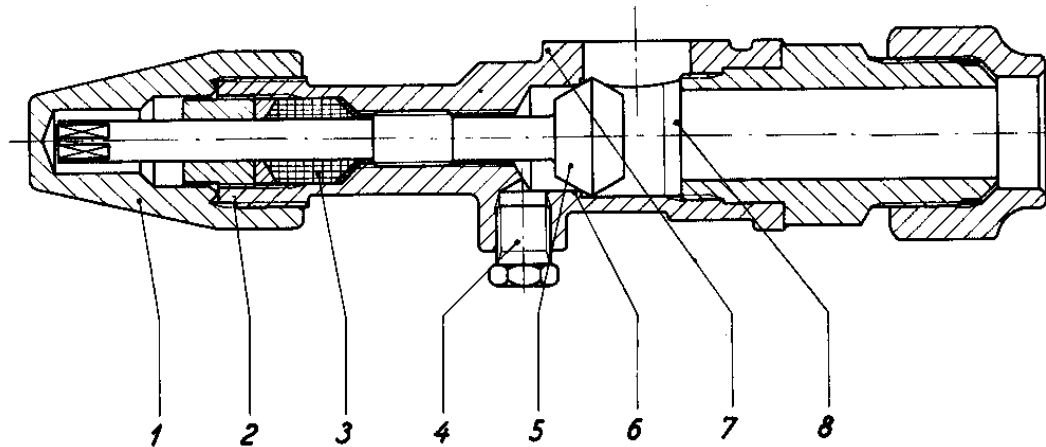

Ventil

- nepovratni ventili
  - izlaz iz komore niske temperatur
  - (povrat kondenzata u kompresor)
- ventili konstantnog tlaka
  - izlaz iz komore više temperature
  - regulator kapaciteta malih kompresora

Ventili s dvostrukim sjedištem

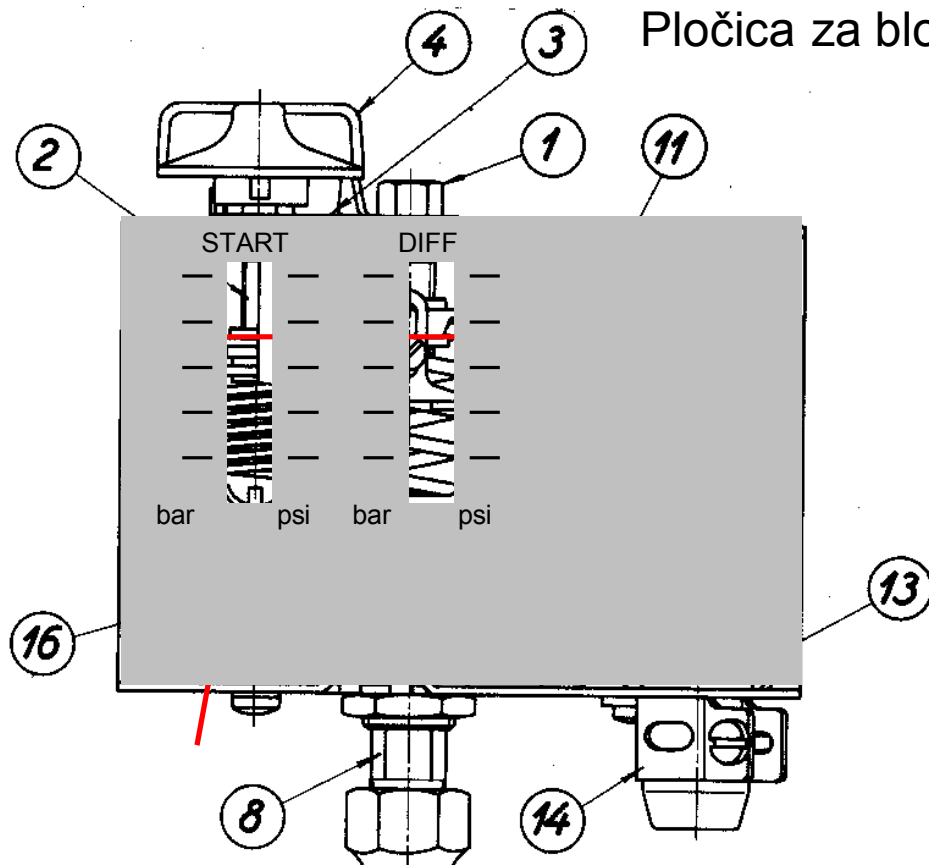
spoj cjevovoda na veće
kompresore

- 1 – zaštitna kapa
- 2 – navoj
- 3 – brtvenica
- 4 – čep za spoj instrumenata (manometara i tlačnih prekidača) ili fleksibilnih cijevi kod održavanja
- 5 – pladanj
- 6, 8 – sjedišta
- 7 – spoj na kompresor

Tlačni prekidač

- LPS, HPS, DPS
- LPS – isključuje kompresor pri normalnom radu
- HPS i DPS – zaštita
- HPS – isključuje pri tlaku malo nižem od ispitnog tlaka

Tlačni prekidač

Pločica za blokiranje položaja

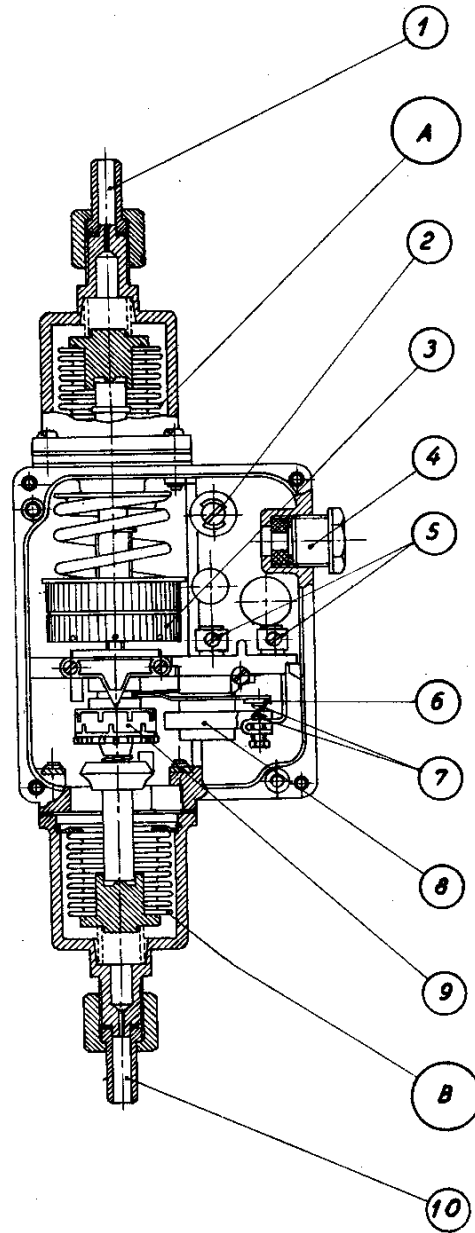
DVOPOZICIONA REGULACIJA
Regulacijskim dugmetom podešava se donja vrijednost željenog tlaka. Podešavanjem razlike određuje se samo gornja vrijednost, ali uvijek u odnosu na podešenu donju.

$$P_{start} - P_{razlika} = P_{zaustavljanja}$$

Prel

MI
NI
KLIZAČ S
KAZALJKI
SKALA

VRETENO
OPRUGA -
GRANIČNII
KUČIŠTE

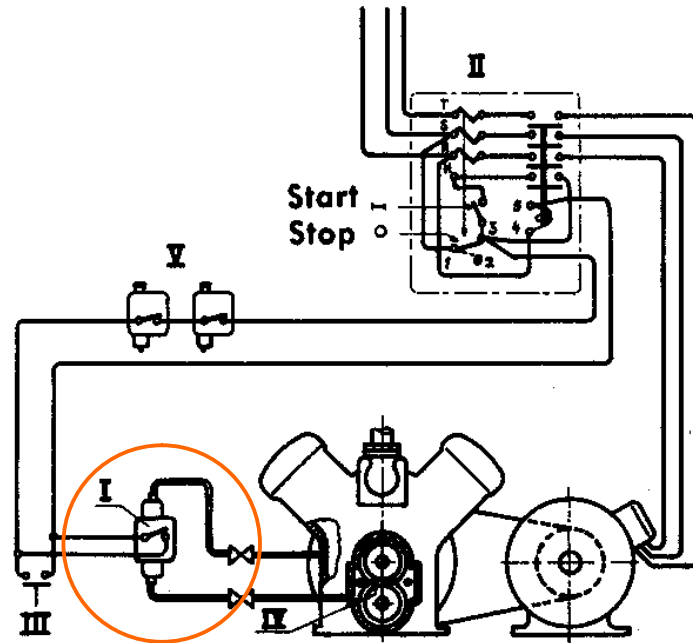

tlakova

KUTNA
POLUGA
OPRUGA
ZGLOBNI
OSLONAC
KONTAKTNA
PLOČA
ELEKTRIČNI
KONTAKTI
GRANIČNIK
ZGLOBNI
OSLONAC
JEDNOKRAKA
POLUGA

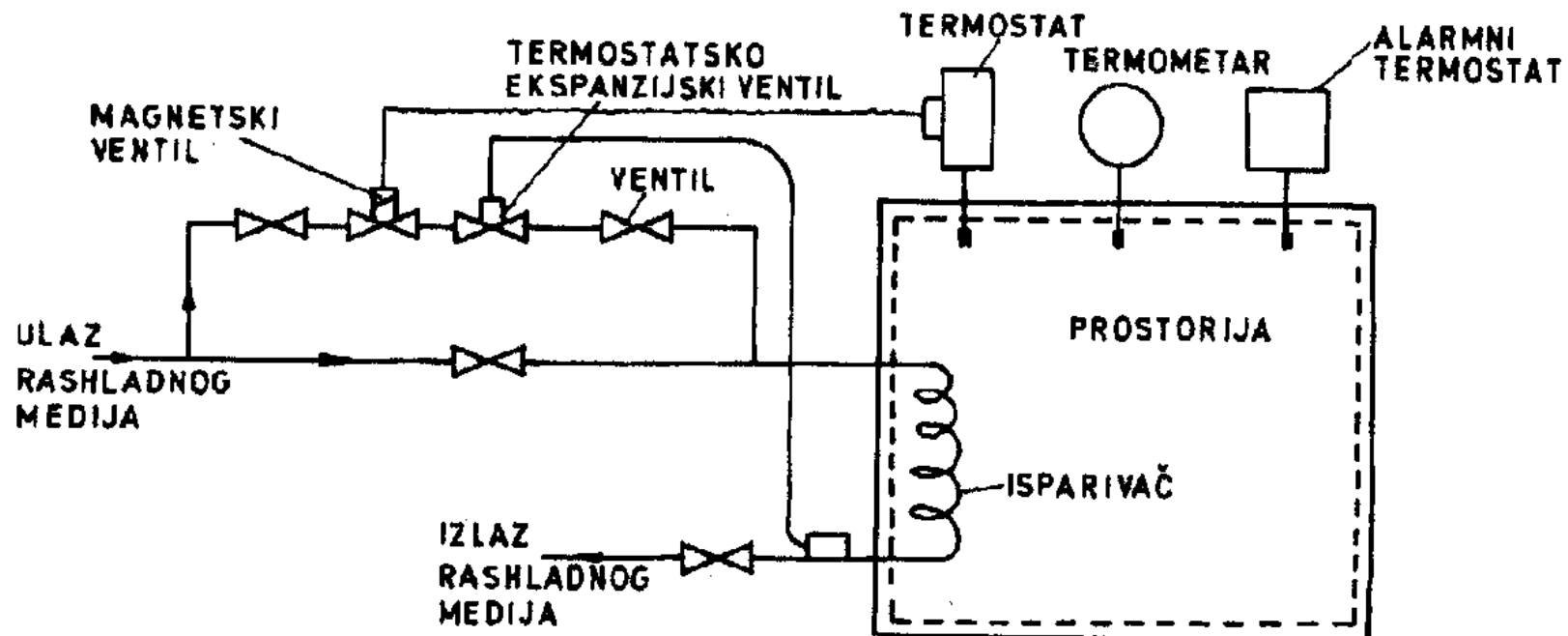
Prekidač razlike tlakova

Spoj na tlačnu stranu
privješene pumpe ulja
te usis kompresora tj.
karter – usisna strana
pumpe

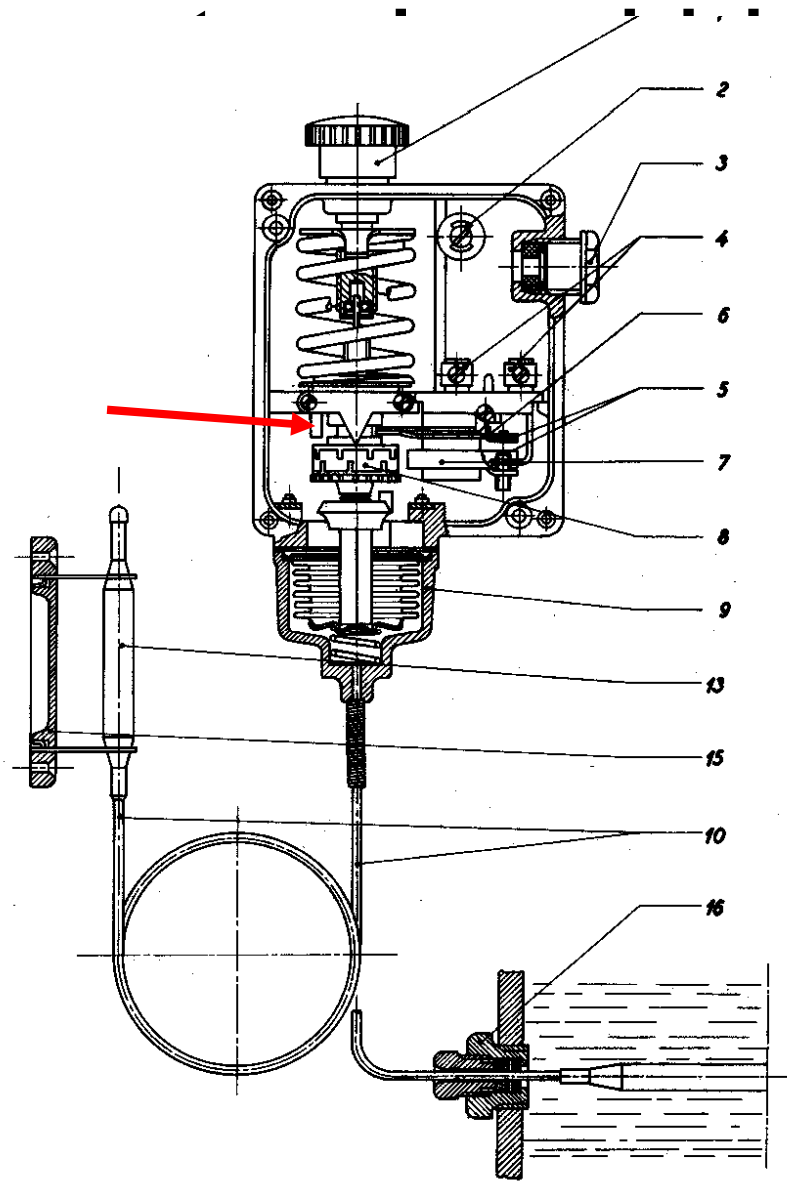
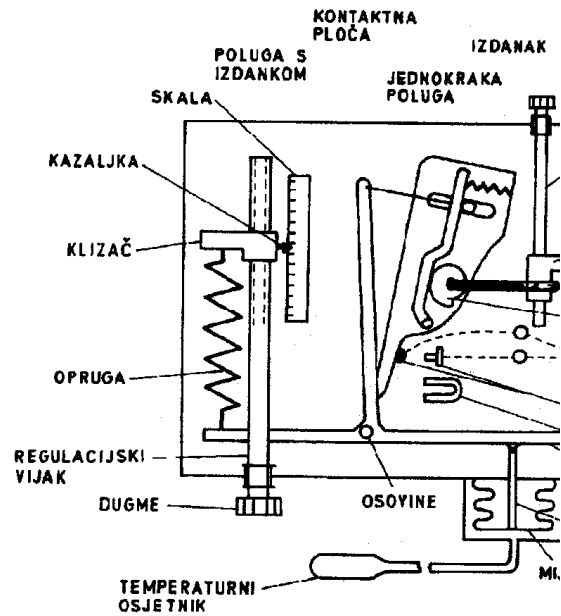
Temperaturni prekidač

- veza - EMV
- alarmni termostat

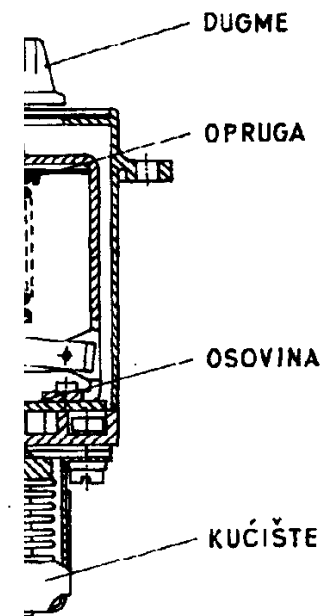

Tem

DVOPOZICIONA REG
Regulacijskim dugmet
temperature. Podešav
uvijek u odnosu na po

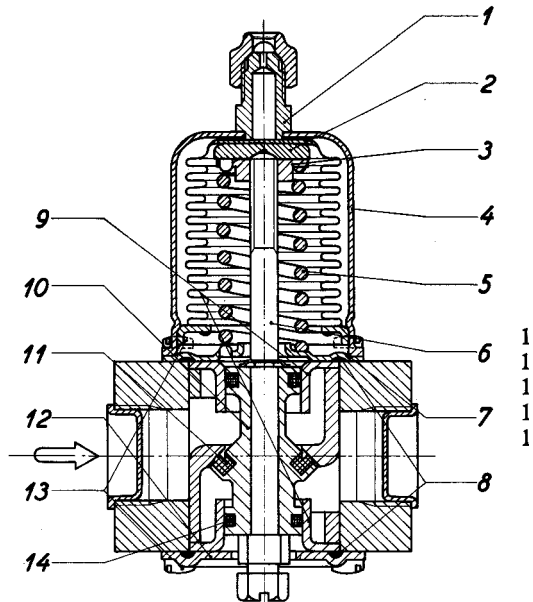
ie
vrijednost, ali

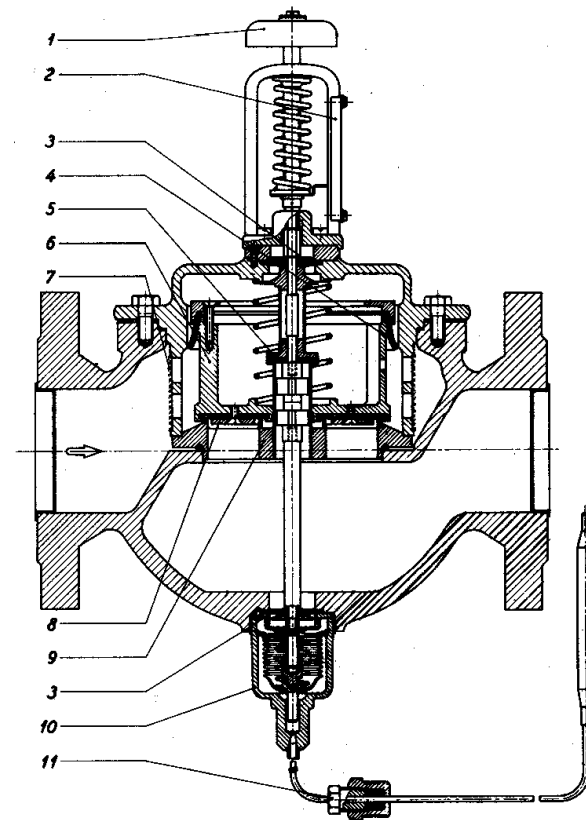
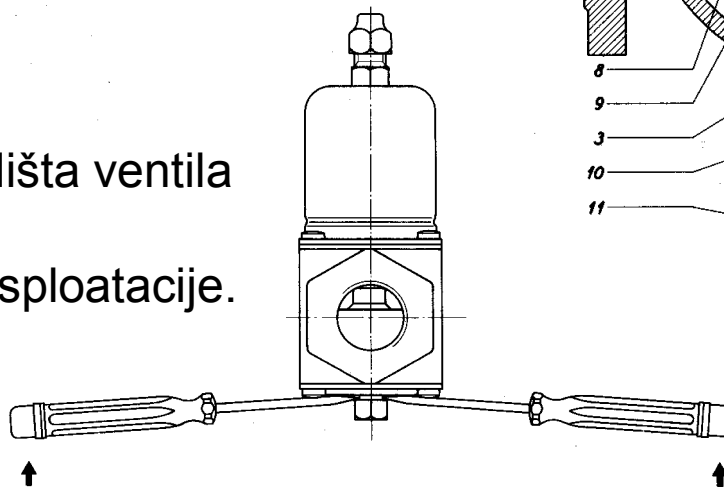
KAPILARA

Presostatski i termostatski ventili vode

Ispiranje nečistoća sa sjedišta ventila nakon instalacije, ali i povremeno tijekom eksploatacije.

Cjevovod

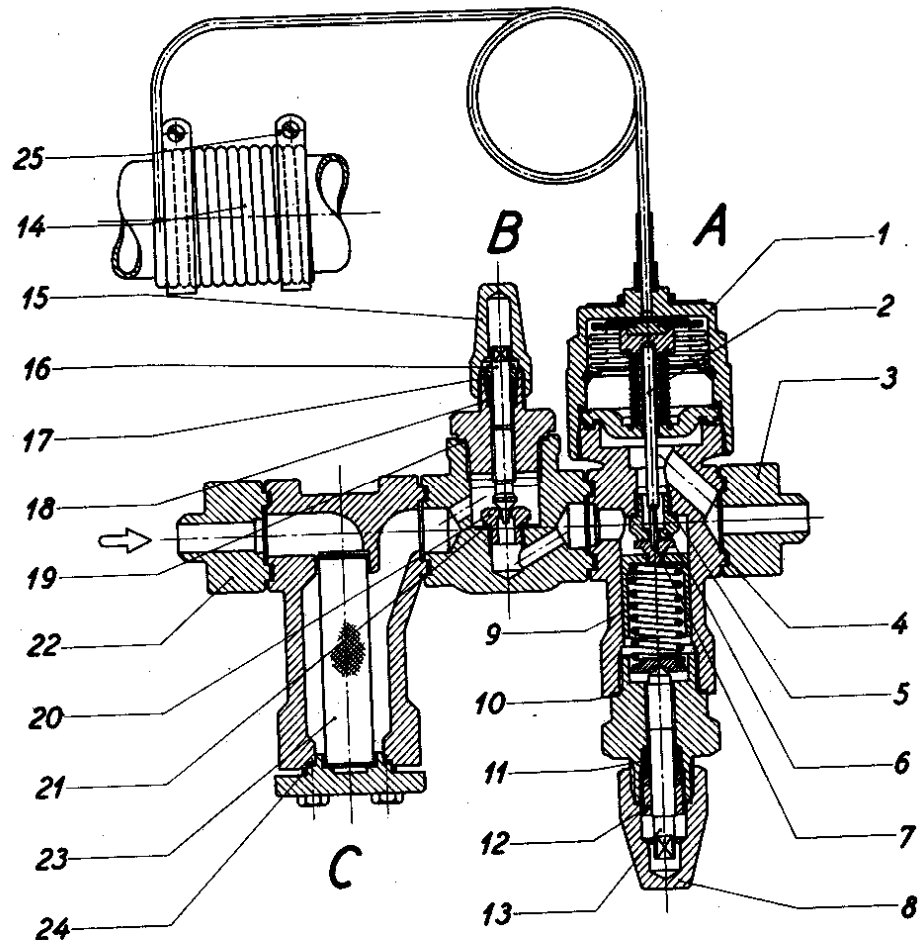
- bakreni - mekani (do 20mm, 5/8") ili tvrdi i čelični (bešavne cijevi)
- nerastavljivi spojevi!
- rastavljivi samo kad je neophodno
- moraju biti pristupačni
- usisni vod izoliran, a čelični i pocinčan
- spojevi s kompresorom - fleksibilni

Cjevovod

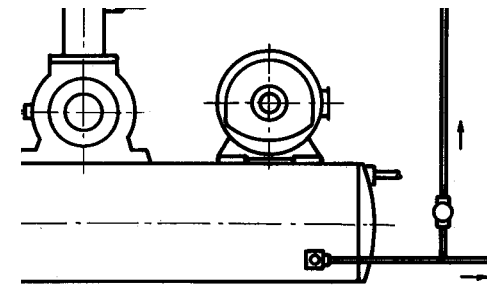
- ravne cijevi - dilatacija
- ovjes - važan zbog vibracija
- dozvoljene brzine strujanja: plin 5 - 20 m/s, tekućine i pare 0,5 - 1,5 m/s

$$d = \sqrt{\frac{4\dot{V}}{w\pi}}, \dot{V} = \frac{Q_o}{q_v}$$

Ventil za ubrizgavanje tekućeg radnog fluida

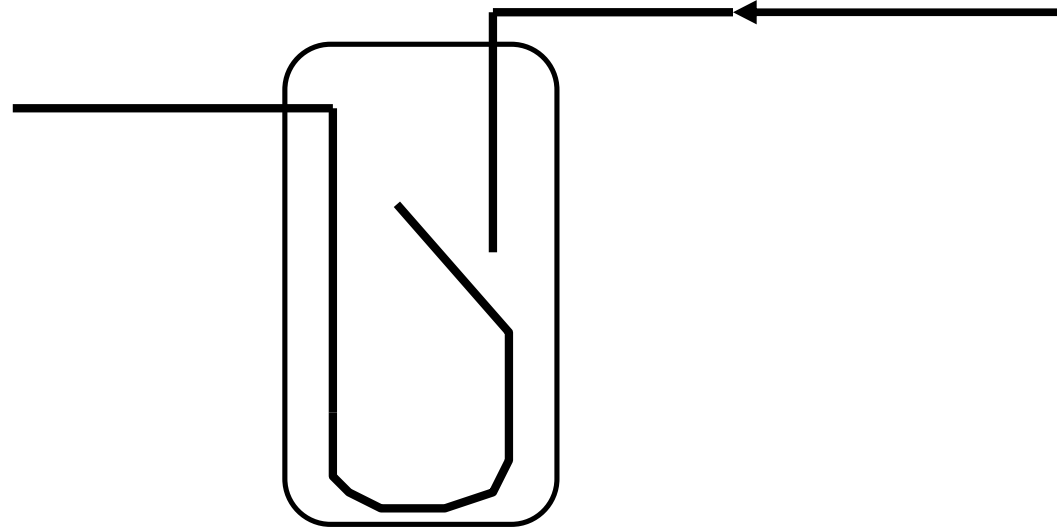
Osjetnik je izveden kao duga bakrena cjevčica koja se omata oko cijevi kroz koju struji fluid čiju temperaturu se želi regulirati – tlačna cijev kompresora. **Brzi odziv!**

ulira TEV-ima pa na izlazu iz
lucirajući na taj način
paciteta kompresora izvodi

Uisni akumulator

- mali sustavi s kapilarom
- kompresor siše suhozasićenu paru
- povrat ulja u kompresor?

Regulacija s plovkom za mokre ili polumokre isparivače

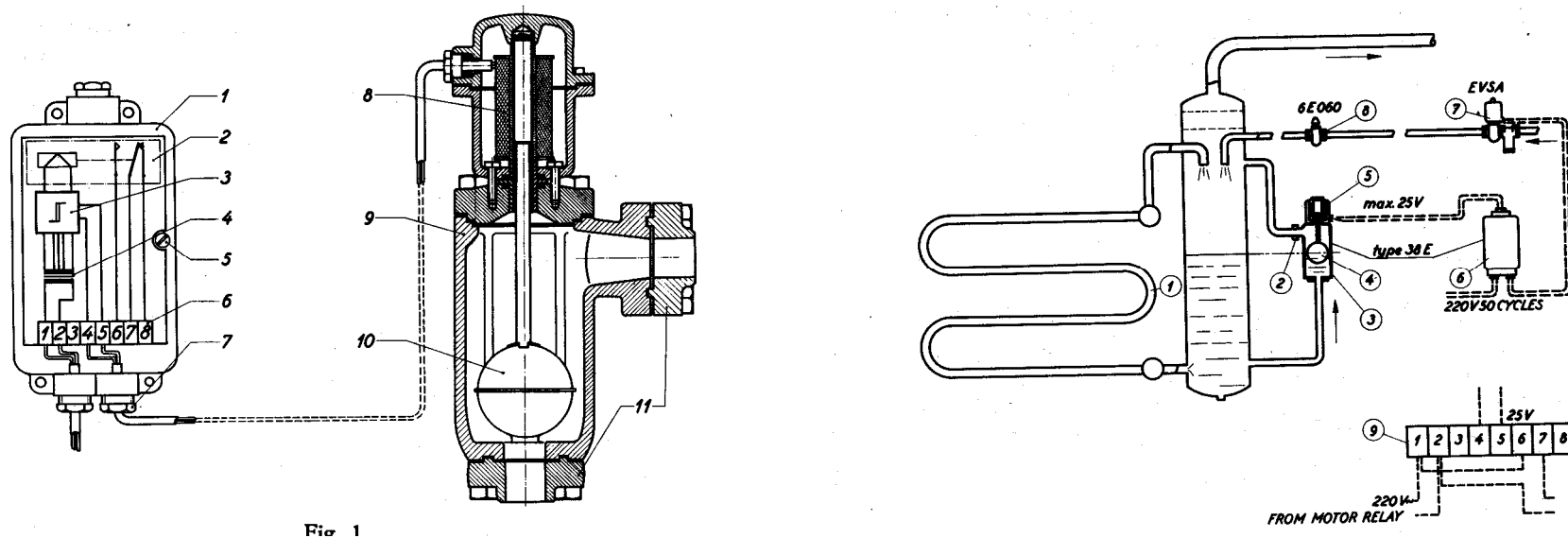

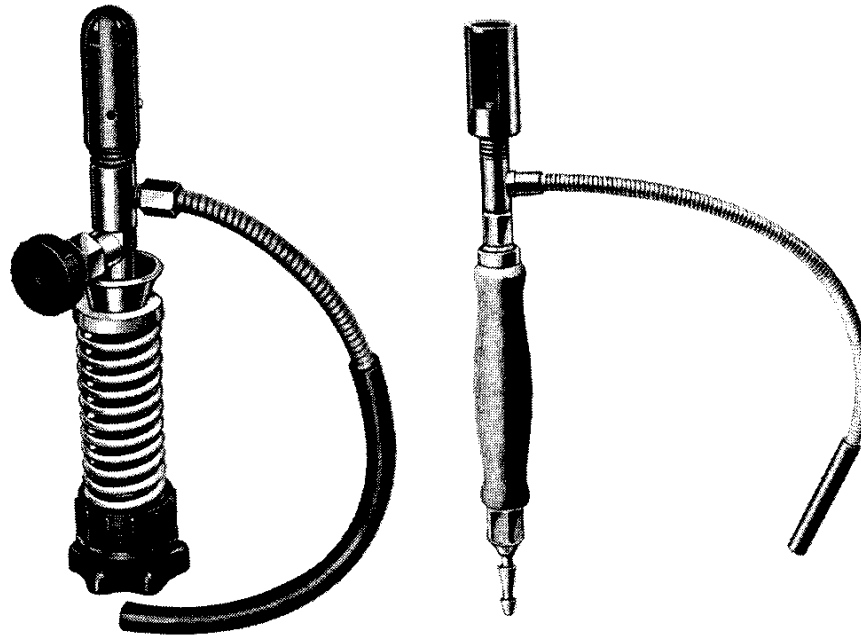
Fig. 1

Uređaj s plovkom (engl. level switch) daje signal električnom prekidaču koji otvara ili zatvara strujni krug EM ventila za dovod radnog fluida isparivaču

EM ventil ne prigušuje te je potreban i ručni prigušni ventil

Ispitivanje propuštanja

Plamenik na bocu
s plinom
Fleksibilna (gumena)
cijev
Plamen mijenja boju
Danas se koriste
elektronski.

Plinovi koji sadrže Cl pri visokoj temperaturi (užareni bakar na plameniku) stvaraju plinove zelene boje – indikacija propuštanja.